

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืชผักตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรโครงการหลวงทุ่งเริง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง ตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลิตพืชผัก GAP จำนวน 66 ราย โดยแบ่งกลุ่มเกษตรกรตาม ปฏิบัติออกได้เป็น 3 กลุ่มคั้งนี้ 1) เกษตรกรกลุ่มที่ปรับเปลี่ยนจากการผลิตแบบ GAP เป็นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน 32 ราย 2) เกษตรกรกลุ่มที่ผลิตแบบ GAP จำนวน 22 ราย และ 3) เกษตรกรกลุ่มที่เคยทำการเกษตรแต่ปัจจุบันปรับเปลี่ยนสู่นอกภาคการเกษตร จำนวน 12 ราย

เนื่องจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริงได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของโครงการปลูกพืชผักทั้งในระบบ GAP และระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของโครงการบางส่วนที่ได้เลิกทำการเกษตรไปแล้ว คั้งนั้นประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จึงแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัย ได้สร้าง แบบสัมภาษณ์ ขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่คั้งไว้ ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอนคั้งนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ผลิตพืชผัก GAP ของโครงการหลวงทุ่งเริง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติทาง GAP ของเกษตรกร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การ สารเคมี/สารสกัดชีวภาพใน

การทำการเกษตร การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลง การบันทึกข้อมูล การผลิตให้ปลอดจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP ของเกษตรกร ในประเด็นต่างๆ คือ การปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP ของเกษตรกร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ด้านแหล่งน้ำ ด้านพื้นที่ปลูก ด้านการสารเคมี/สารสกัดชีวภาพใน การทำการเกษตร ด้านการเก็บรักษา และการขนย้ายผลผลิตในแปลง ด้านการบันทึกข้อมูล ด้านการผลิตให้ปลอดจากศัตรูพืช ด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ และ ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ตอนที่ 4 ความต้องการความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP ในเรื่อง การจัดการฟาร์ม ปัจจัยการผลิต การปฏิบัติตามการเกษตรดีที่เหมาะสม การบันทึกข้อมูล การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการตลาด

ตอนที่ 5 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการผลิตพืชผัก ตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร โครงการหลวงทุ่งเริง จังหวัดเชียงใหม่

2. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ผู้วิจัยได้ใช้การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเกษตรกร ซึ่ง ในประเด็นที่นำมาทำการวิจัย และผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนาแบบกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ในการปรึกษาหารือ แก่ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้ผลดีกว่าการคิดของคนเพียงไม่กี่คนและเป็นการเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกันด้วย

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

1. การทดสอบความถูกต้อง (Validity)

การทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบกับเอกสารวิชาการและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดสอบ (Pretest) กับเกษตรกรที่ผลิตพืชผักตามการปฏิบัติทางการเกษตร ดีที่เหมาะสมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัย จำนวน 20 ราย ว่าคำถามที่อยู่ในแบบสัมภาษณ์ มีคำถามหรือข้อความใดที่ยังไม่ชัดเจน หรือมีคำถามเกษตรกรไม่เข้าใจ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ต่อไป

2. การทดสอบหาความเชื่อถือได้ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ที่ได้นำไปทดสอบ สัมภาษณ์เกษตรกรที่ผลิตพืชผัก GAP ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษามาทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ เฉพาะข้อมูลตอนที่ 4 ความต้องการความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า Reliability Coefficient โดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency method) ซึ่งได้ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม, 2535) ดังนี้

สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้

K = จำนวนข้อของแบบสัมภาษณ์

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.8764 ซึ่งเป็นค่าที่มีความเชื่อถือได้ในระดับเชื่อถือได้ หมายความว่าแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 4 มีความเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ทำการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสอบถามข้อมูลจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของโครงการหลวงทุ่งเริง ตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลิตพืชผัก GAP
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้ถูกรวบรวมไว้แล้ว เช่น เอกสารรายงานการวิจัย บทความ วารสารตีพิมพ์ หนังสือต่างๆ รวมถึงข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความหมายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและนำมาประกอบการอภิปรายผลการวิจัยที่เกิดขึ้น การศึกษาเอกสารจากหนังสือเรียน หนังสืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น บทความ อินเทอร์เน็ต วิทยานิพนธ์ รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานเพื่อนำมาประกอบการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นตัวเลข ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. ข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved